3. A SZOCIALISTA IPAROSÍTÁS HATÁSAI LAKÓKÖRNYEZETEMBEN

/Helyismereti tétel. Az itt közölt általános irodalmat a vonatkozó helyi dokumentumokkal javasoljuk kiegészíteni!/

3.1. MAGYARORSZÁG A XX. SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN

VALUCH Tibor: Társadalom a térben. In: V. T.: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., 2005. 48-75. p.
Online hozzáférés az intézményi előfizetéssel (közgyűjtemények, oktatási intézmények) rendelkezők részére.
https://www.szaktars.hu/osiris/view/valuch-tibor-magyarorszag-tarsadalomtortenete-a-xx-szazad-masodik-feleben-osiris-tankonyvek-2001/?pg=0&layout=s

VARGA Zsuzsanna: Illúziók és realitások az új gazdasági mechanizmus történetében. In: "Hatvanas évek" Magyarországon. Tanulmányok. Szerk. Rainer M. János. Bp., 2004. 99-125. p.
https://mek.oszk.hu/10500/10514/index.phtml

3.2. SZOCIALISTA IPAR, IPARPOLITIKA

BARTA Györgyi: A nagyvállalati szervezet átalakulásának hatása az ország ipari térszerkezetére. In: Társadalmi-területi egyenlőtlenségek Magyarországon. Szerk. Enyedi György. Bp., 1993. 103-127. p.

BARTA Györgyi: A szocialista időszak. In: B. Gy.: A magyar ipar területi folyamatai, 1945-2000. Bp., 21-128. p. (Studia regionum) (Dialóg Campus szakkönyvek)

BARTA Györgyi – POSZMIK Erzsébet: Az iparág rövid hazai története. In: B. Gy. – P. E.: A vas- és acélipar versenyképességét befolyásoló tényezők. Bp., 25-28. p. (Műhelytanulmányok; 15.)
https://edok.lib.uni-corvinus.hu/211/1/MT_15_Barta_Poszmik.pdf

FRISNYÁK Zsuzsa: A kisforgalmú vasútvonalak bezárása a Kádár-korszakban. In: Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum évkönyve. Főszerk. Krámli Mihály. Bp., 2013. 95-109. p.

GERMUSKA Pál: Indusztria bűvöletében. Fejlesztéspolitika és a szocialista városok. Bp., 2004. 47-53, 204-217. p.
https://veritasintezet.hu/storage/files/germuskaIndusztriaB%C5%B1v%C3%B6let%C3%A9ben.pdf

GERMUSKA Pál: Szocialista csoda? Magyar iparfejlesztési politika és gazdasági növekedés, 1950-1975. In: Századok, 2012. 1. sz. 47-78. p.
https://real-j.mtak.hu/13766/1/Szazadok_2012.pdf

GERMUSKA Pál: A szocialista iparosítás Magyarországon 1947-1953 között. In: Évkönyv. Szerk. Kőrösi Zsuzsanna, Rainer M. János, Standeisky Éva. IX. köt. Bp., 2001. 147-172. p.
https://1956osintezet.hu/sites/default/files/2020-04/evkonyv2001.pdf

HONVÁRI János: XX. századi magyar gazdaságtörténet. Bp., 2006. 83-484. p. (Bologna - tankönyvsorozat. BA)

KONDOR Attila Csaba: A budapesti iparpolitika néhány sajátossága a Kádár-korszakban: konfliktusmezők és következményeik. In: Múltunk, 2012. 1. sz. 229-265. p.
https://www.multunk.hu/wp-content/uploads/2017/01/kondoracs12-1.pdf

VADÁSZ Endre: A szénbányavállalatok felszámolása. In: Bányászati és Kohászati Lapok. Bányászat, 2000. 4. sz. 381-387. p.

3.3. A TELEPÜLÉSRENDSZER VÁLTOZÁSAI

BARTA Györgyi: Az ipar szerepe a „szocialista” gazdaság- és területfejlesztési politikában. In: Tér és Társadalom, 1991. 4. sz. 37-50. p.
https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/225/450

BARTA Györgyi: Az ipari nagyvállalatok szétbomlásának folyamata és területi következményei Magyarországon. In: Település, gazdaság, igazgatás a térben. Szerk. Kovács Katalin. Pécs, 1993. 189-203. p.

BELUSZKY Pál: A magyarországi településrendszer fejlődése. In: Magyarország településkörnyezete. Szerk. Enyedi György. Bp., 2000. 9-76. p. (Magyarország az ezredfordulón)

BELUSZKY Pál: A magyarországi városhierarchia változásai a XX. században. In: Politika, gazdaság és társadalom a XX. századi magyar történelemben. Szerk. Tímár Lajos, Püski Levente, Valuch Tibor. I. köt. Debrecen, 1999. 207-227. p.

GERMUSKA Pál: Ipari város, új város, szocialista város. In: Korall, 2003. 11-12. sz. 239-259. p.
https://epa.oszk.hu/00400/00414/00008/pdf/11germuska.pdf

GERMUSKA Pál: A szocialista városok létrehozása. Terület- és településfejlesztés Magyarországon 1948 és 1953 között. In: Századvég, 24. sz. 2002. 49-73. p.
https://www.c3.hu/scripta/szazadveg/24/germuska.htm

GERMUSKA Pál: Tradíció nélkül. A magyarországi szocialista városok önképe, 1949-1989. In A mesterség iskolája. Tanulmányok Bácskai Vera 70. születésnapjára. Szerk. Bódy Zsombor, Mátay Mónika, Tóth Árpád. Bp., 2000. 479-499. p.
Online hozzáférés az intézményi előfizetéssel (közgyűjtemények, oktatási intézmények) rendelkezők részére.
https://www.szaktars.hu/osiris/view/body-zsombor-matay-monika-toth-arpad-szerk-a-mestersegek-iskolaja-tanulmanyok-bacskai-vera-70-szuletesnapjara-2000/?query=mesters%C3%A9g+iskol%C3%A1ja&pg=480&layout=s

GERMUSKA Pál: Válságkezelési utak a magyarországi szocialista városokban. Szerkezetváltás Tatabányán és Ózdon 1990 és 2000 között. In: Évkönyv. Szerk. Rainer M. János, Standeisky Éva. X. köt. Bp., 2002. 391-417. p.

HAJDÚ Zoltán: A településpolitika „szocialista" modelljének kialakítása Magyarországon (1949 – 1951). In: Tér–idő–társadalom. Huszonegy tanulmány Enyedi Györgynek. Szerk. Tóth József. Pécs, 1990. 157-166. p.

3.4. A MUNKÁSOK HELYZETE

BELÉNYI Gyula: Az extenzív iparosítás politikája és a fizikai dolgozók foglalkozási átrétegződése 1948-1953. In: Hatalom és társadalom a XX. századi magyar történelemben. Szerk. Valuch Tibor. Bp., 1995. 618-625. p.
Online hozzáférés az intézményi előfizetéssel (közgyűjtemények, oktatási intézmények) rendelkezők részére.
https://www.szaktars.hu/osiris/view/valuch-tibor-szerk-hatalom-es-tarsadalom-a-xx-szazadi-magyar-tortenelemben-56-1995/?pg=619&layout=s

BELÉNYI Gyula: A nagyipari munkásság élet- és munkakörülményei az 1950-es években. In: Politika, gazdaság és társadalom a XX. századi magyar történelemben. Szerk. Püski Levente, Timár Lajos, Valuch Tibor. 2. köt. Debrecen, 2000. 229-237. p.

BELÉNYI Gyula: A szocialista munkaerő-gazdálkodási politika és a munkásság számszerű növekedése. In: B. Gy.: Az állam szorításában. Az ipari munkásság társadalmi átalakulása Magyarországon, 1945-1965. Szeged, 2009. 51-135. p.

BELÉNYI Gyula: Sztálini iparosítás emberi ára. Foglalkozási átrétegződés és belső vándorlás Magyarországon, 1948-1956. Szeged, 1993. 165 p.

BENE Lajos: A belső vándormozgalom három évtizede. In: Demográfia, 1975. 2-3. sz. 253-269. p.
https://epa.oszk.hu/05300/05334/00059/pdf/EPA05334_demografia_1975_2-3_253-269.pdf

GERENTSÉR Imre – TÓTH Ákos: A szénbányászat visszafejlesztésével kapcsolatos szociális és foglalkoztatási problémák kezelése. In: Foglalkoztatás, szociális gondok. Szerk. Munkácsy Ferencné. Bp., 1997. 9-85. p.

HORVÁTH Sándor: Mentális térképek Sztálinvárosban. In A mesterség iskolája. Tanulmányok Bácskai Vera 70. születésnapjára. Szerk. Bódy Zsombor, Mátay Mónika, Tóth Árpád. Bp., 2000. 450-474. p.
Online hozzáférés az intézményi előfizetéssel (közgyűjtemények, oktatási intézmények) rendelkezők részére.
https://www.szaktars.hu/osiris/view/body-zsombor-matay-monika-toth-arpad-szerk-a-mestersegek-iskolaja-tanulmanyok-bacskai-vera-70-szuletesnapjara-2000/?query=mesters%C3%A9g+iskol%C3%A1ja&pg=451&layout=s

KISŐRSI Zsófia: Bicikliút a hóviharban. Ingázó nők a szocialista iparban. Bp., 2025. 215 p. (Modern magyar történelem,)

KISŐRSI Zsófia: Faluról városba. A megkésett iparosodás hatása az ingázó nők munkavállalására Vas megyében, 1960-1970. In: Korall, 2019. 95-119. p.
https://epa.oszk.hu/00400/00414/00067/pdf/EPA00414_korall_2019_76_095-119.pdf

KISŐRSI-FARKAS Zsófia Az ingázók utazási körülményeinek képi ábrázolása az államszocializmusban. In: Teremtő tudomány. Tanulmányok, 2023-2024. Szerk. Horváthné Molnár Katalin, Fűzfa Balázs. Szombathely, 2024. 385-401. p. (Határsávok)
https://mek.oszk.hu/25600/25681/

SZŰTS István Gergely: Munkaerő- és munkafegyelmi problémák a Közép-dunántúli Szénbányászati Trösztnél 1952-1954 között. In: Vakvágány. A "szocializmus alapjainak lerakása" vidéken a hosszú ötvenes években. Szerk. Horváth Gergely Krisztián. 1. köt. Bp., 2018. 223-244. p.

VALUCH Tibor: Városi munkásság. In: V. T.: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., 2005. 213-233. p.
Online hozzáférés az intézményi előfizetéssel (közgyűjtemények, oktatási intézmények) rendelkezők részére.
https://www.szaktars.hu/osiris/view/valuch-tibor-magyarorszag-tarsadalomtortenete-a-xx-szazad-masodik-feleben-osiris-tankonyvek-2001/?pg=0&layout=s

VARGA Zsuzsanna: „Fél lábbal a földön, fél lábbal az iparban.” A kétlakiakról szóló diskurzus főbb fordulópontjai az államszocializmus időszakában. In: Határokon túl. Tanulmánykötet Mark Pittaway (1971-2010) emlékére. Szerk. Bartha Eszter, Varga Zsuzsanna. Bp., 2012. 93-107. p.

VÁRKONYI-NICKEL Réka: A szocialista "modernizáció" traumája a salgótarjáni acélgyári kolónia társadalmában. In: Vakvágány. A "szocializmus alapjainak lerakása" vidéken a hosszú ötvenes években. Szerk. Horváth Gergely Krisztián. 1. köt. Bp., 2018. 207-222. p.

3.5. ÉLETMÓD, ÉLETMINŐSÉG

BELÉNYI Gyula: Életkörülmények, fogyasztás, szociális ellátás. In: B. Gy.: Az állam szorításában. Az ipari munkásság társadalmi átalakulása Magyarországon, 1945-1965. Szeged, 2009. 243-337. p.

FALUSSY Béla – VUKOVICH György: Az idő mérlegén (1963-1993). In: Társadalmi Riport 1996. Szerk. Andorka Rudolf, Kolosi Tamás, Vukovich György. Bp., 1996. 70-103. p.
https://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a886.pdf

NAGY Katalin, S.: Fogyasztás és lakáskultúra Magyarországon a hetvenes években. In: Replika, 26. sz. 1997. 47-52. p.

TOMKA Béla: A központilag irányított gazdaság időszaka. In: T. B.: Gazdasági növekedés, fogyasztás és életminőség. Magyarország nemzetközi összehasonlításban az első világháborútól napjainkig. Bp., 2011. 96-107. p.

TÓTH Eszter Zsófia: A fogyasztás ábrázolása munkások és munkásnők életút-elbeszéléseiben. In: "Hatvanas évek" Magyarországon. Tanulmányok. Szerk. Rainer M. János. Bp., 2004. 357-385. p.
https://mek.oszk.hu/10500/10514/index.phtml

TÓTH Eszter Zsófia: Munkásnők öltözködése a szocialista időszakban életútinterjúk alapján. In: Öltöztessük fel az országot! Divat és öltözködés a szocializmusban. Szerk. Simonovics Ildikó, Valuch Tibor. Bp., 2009. 176-185. p.

VALUCH Tibor: A bőséges ínségtől a fogyasztói társadalomig. A fogyasztás változásai és jellegzetességei. In: V. T.: Magyar hétköznapok. Fejezetek a mindennapi élet történetéből a második világháborútól az ezredfordulóig. Bp., 2013. 65-166. p.

VALUCH Tibor: Hétköznapi élet Kádár János korában. 4. kiad. Bp., 2012. 191 p. (Mindennapi történelem)

VALUCH Tibor: A hétköznapi élet. In: V. T.: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., 2005. 281-340. p.
Online hozzáférés az intézményi előfizetéssel (közgyűjtemények, oktatási intézmények) rendelkezők részére.
https://www.szaktars.hu/osiris/view/valuch-tibor-magyarorszag-tarsadalomtortenete-a-xx-szazad-masodik-feleben-osiris-tankonyvek-2001/?pg=0&layout=s

Összeállította:
Nagyváradi Nóra